

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

**Філологічний факультет**  
**Кафедра прикладної лінгвістики**

**Силабус курсу**  
**Наукове редагування**

<b>Обсяг:</b>	Загальна кількість: кредитів – 3; годин – 90
<b>Семестр, рік</b>	першого (бакалаврського) рівня
<b>Дні, час, місце:</b>	Згідно з розкладом Вул. Дворянська, 2
<b>Викладач (-і)</b>	Кутуза Наталя Валеріївна, доктор філологічних наук, професор
<b>Контактний тел.</b>	+380679569983– Кутуза Наталя Валеріївна
<b>Е-mail:</b>	<a href="mailto:kutuza@i.ua">kutuza@i.ua</a> ; <a href="mailto:nataly3975@gmail.com">nataly3975@gmail.com</a>
<b>Робоче місце</b>	Французький б-р 24/26, каб. 112
<b>Консультації</b>	Кутуза Наталя Валеріївна <i>Очні консультації:</i> Згідно з розкладом Французький б-р 24/26, каб. 112 <i>Онлайн-консультації:</i> Згідно з розкладом (платформа ZOOM)

**КОМУНІКАЦІЯ**

Е-mail, телефон, Viber, Телеграм, ZOOM, аудиторії.

**АНОТАЦІЯ КУРСУ**

***Предмет вивчення дисципліни*** – специфіка наукового редагування.

***Мета курсу*** «Наукове редагування» – ґрунтовно ознайомити студентів зі специфікою наукового редагування.

***Завдання курсу:*** ознайомитися з історією формування наукової літератури, становленням та сучасним станом типологічної системи наукових видань; оволодіти методикою жанрового аналізу наукових видань і творів; сформувати вміння і навички редагування мовностилістичних помилок наукових творів.

## ***Очікувані результати***

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

### **знати:**

- теорію наукового редагування;
- методику жанрового аналізу наукових видань і творів;
- основні помилконебезпечні місця наукових текстів;

### **вміти:**

- оперувати термінологією;
- редагувати наукові тексти в мовностилістичному аспекті;
- виявляти помилки логіко-композиційного характеру наукових текстів;
- застосовувати практичні методи редакторського аналізу творів наукової літератури.

## **ОПИС КУРСУ**

### *Форми й методи навчання:*

Програмою навчальної дисципліни передбачено проведення лекційних та практичних занять (14/16 год. на семестр), самостійна робота студентів (60 год.) на очній формі навчання.

Словесні: проблемні лекції, лекції з аналізом конкретних ситуацій, розповідь, пояснення, бесіда, постановка й обговорення проблемних питань, дискусія; практичні: вправи, тренувальні вправи, творчі вправи, конспектування тощо; робота з підручниками, словниками, інформаційними ресурсами, самостійна робота тощо.

Передбачено проведення індивідуальних і групових консультацій за розкладом.

## ***ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ***

### **Змістовий модуль 1**

#### **Наукове редагування як спеціальне**

**Тема 1. Специфіка редагування наукової літератури.** Ознайомлювальний, структурний і змістовний аспекти редагування наукової літератури. Функції наукових видань. Робота редактора в сучасних ринкових умовах. Причини «непомітності» наукової книги. Умови поліпшення видання наукової літератури.

**Тема 2. Основні етапи формування української наукової літератури.** Визначення понять наукової та української наукової книги. Рукописні та друковані твори. Категорії друкованих творів. Етапи розвитку, формування та сучасного стану українських наукових видань.

**Тема 3. Основи класифікації наукових творів та видань.** Проблеми класифікації наукових творів та видань. Специфіка опублікованих і

неопублікованих творів наукової літератури. Три групи документальної джерельної інформації: видання, рукописи, нетрадиційні види документів.

Сучасна типологізація творів наукової літератури – предметний (тематичний) зміст, цільове (функціональне) призначення, читацька адреса, жанрова і стилістична характеристика. Тематичні групи наукової літератури: природничі, технічні та суспільні (суспільно-гуманітарні), їх галузі. Особливості первинних і вторинних наукових видань. Підгрупи наукових видань.

Окремі та узагальнені наукові видання. Додаткові типологічні ознаки творів наукової літератури (інформаційні знаки – текстові, картографічні, образотворчі; обсяг видання; матеріальна конструкція; склад основного тексту; структура). Неперіодичні й серіальні (періодичні та продовжувані) видання.

## **Змістовий модуль 2**

### **Особливості редагування наукових творів і видань**

**Тема 4. Особливості наукового стилю.** Становлення наукового стилю та його термінології. Сфера використання та головне призначення наукового стилю. Головні ознаки й мовні засоби наукового стилю. Типові композиції жанрів наукових текстів. Підстили наукового стилю. Специфічні номінативно-виражальні засоби підстилів.

**Тема 5. Загальна характеристика жанрів наукової літератури.** Поняття жанру. Основні ознаки монографії. Колективні й комплексні монографії. Відмінності між науковою доповіддю й тезами наукової доповіді, дисертацією та авторефератом дисертації.

Основні ознаки наукового журналу. Специфіка препринту. Науково-публіцистичні жанри. Наукова стаття. Її різновиди та специфічні компоненти. Правила цитування. Наукова рецензія як вторинний жанр.

Звіт як документ про систематизовані відомості виконаної науково-дослідної роботи або її завершений стан. Депонована праця як повноцінний замітник видання.

**Тема 6. Мовна норма й типові помилки в науковому тексті.** Специфіка редагування мови і стилю наукового тексту. Лексичні помилки (неправильне використання слів і термінів; недоречне або невиправдане вживання іноземних слів; плеоназми, тавтології; недоречне використання архаїзмів і канцеляризмів; недоречне вживання неологізмів, професіоналізмів; нерозрізнення слів-паронімів; неправильне використання слів-синонімів).

Грамматичні помилки. Морфологічні помилки (неузгодження означень; нераціональне використання кількісних числівників; неправильний вибір граматичних форм стану). Синтаксичні помилки (неправильний порядок слів у реченнях; порушення специфіки вживання дієприслівникових зворотів; неправильне вживання прийменників; порушення структури складного речення; відсутність узгодження у відмінку). Стилїстичні помилки (штучне подовження мовлення).

### **Основна література:**

1. Бибик С. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення. Ніжин: Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 589 с.
2. ДСТУ 4163:2020 «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». URL : <http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf>
3. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL : [https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06\\_21\\_posylannia/dstu\\_8302.pdf](https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf)
4. Загнітко А., Данилюк І. Українське ділове мовлення: фахове і нефахове спілкування. Донецьк : БАО, 2017. 480 с.
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
6. Клименко І. В., Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: [Електронний ресурс]: підруч. [2-ге вид., вип. і доп.] Київ: Алерта, 2011. 696 с. URL: [http://www.dut.edu.ua/uploads/1\\_666\\_15833608.pdf](http://www.dut.edu.ua/uploads/1_666_15833608.pdf)
7. Могила О. А., Могила Ю. А. Українська мова : практикум з пунктуації. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 140 с.
8. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
9. Тлумачний словник з інформатики / Г. Г. Півняк, Б.С. Бусигін, М.М. Дівізінюк та ін. Дніпропетровськ, Нац. гірнич. ун-т, 2010. 600 с. URL:
10. Тріщук О. В. Редагування науково-інформаційного тексту: підручник. Київ НТУУ «КПІ», 2013. 252 с.
11. Ріпей М. В. Редакторська правка науково-технічного тексту. *Українська мова*. Київ, 2014. № 2. С. 61–67.
12. Український правопис. Харків : Фоліо, 2019. 348 с.

### **Політика оцінювання**

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання (практичні роботи, колоквиуми), що виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час виконання практичних робіт, творчих письмових проєктів, виконання комплексних завдань та під час екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- Політика щодо відвідування: Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за клопотанням керівника курсу та погодженням із деканом.
- Контрольні роботи, колоквіуми проводяться за технологіями тестування або надання розгорнутої відповіді на питання, або поєднання декількох видів контрольних.

### **Самостійна робота студентів**

Робота студентів містить також самостійне вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого опрацювання. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді контрольних робіт, колоквіумів, звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента проведення систематичної самостійної роботи.